

Муниципальное общеобразовательное учреждение
«Кэнтикская средняя общеобразовательная школа»

К 65-летию Великой победы посвящается

Атах сыгыннях о5о саас

Кэнтик нэбилиэгин кырдыа5ас олохтоо5о

Николаева Дария Степановна ахтыыта.

Выполнил: ученик 3-го класса
Фёдоров Стёпа

Николаева Дария Степановна

Мин хос эбээм аата **Николаева Дария Степановна** диэн, сааһа 81. Кини үлэ, тыыл бэтэрээнэ, Кэнттик нэһилиэгин кырдыаҕас олохтооҕо.

Үйэтин тухары сынньанар диэни билбэккэ харытын кууһунэн үлэлээн кэлбитэ.

Сэрии кэмигэр кыра сааһыттан колхуос араас үлэтигэр улахан дьону кытары тэннэ үлэлээбит. Улуу Кыайыы 65 сылын көрсө эбэм сэрии туьунан ахтытын суруйдубут.

Фёдоров Стёпа

Кэнттик орто оскуолатын 3 кылаабын үөрэнээччитэ.

Таайдарым –Хоотто Испирдиэн уолаттара .

Сэрии буоларыгар мин 12 саастаах этим. Сэрии буолбутун туьунан чуолкай кимтэн истибиппин ейдеебеппун. Араадьыйа энин суох эбит. Бырааба дьиэтигэр миитин буолбутун ейдуубун.Бастаан ол ханна эрэ нуучча сиригэр буолбут сэриигэ сахалар бараллара буолуо дии санаабатахпыт, сотору бутэр сэрии курдук санаа баара. Онтон ыаллартан а5аларын, сааьын сиппит уолаттары ыыталаан барбыттара. Мин ийэбинэн (ийэм Хоотто кыыьа Анастасия Спиридоновна) таайдарым Кухотов Александр Спиридонович ,Федот Спиридонович сэриигэ иккис ынырыыга барбыттара, хайалара да эргиллибитэ5э. Трофим диэн таайым уола ынырыллан баран ыалдьан теннен кэлэн елбутэ. Семен Спиридонович диэн таайым эрдэ хоту кеспут буолан онтон ынырыллан баран, теннен кэлэн биир кыыс о5ону хаалларбыта. Ол кыыс билигин Хатаска олорор, элбэх о5о ийэтэ, эбээтэ. Федот диэн таайым кэргэннэммэккэ, о5оломмокко (отой эдэр эбит быьыыта) хаалаахтаабыта. Александр диэн таайым биир уол о5олоох. Ол уол Дуллуку Хомустаа5ар уонча о5олоох ыал а5ата, эьээтэ. Биэс уол бэйэтин о5олоро. Александр диэн эьээтин аатын ильдэ сылдьар уол улуус киинигэр олорор.

А5ам Николаев Степан Спиридонович улэ фрона диэннэ ынырыллан баран сулууспалаабыта. Кэлин ер сылларга колхуоска, сопхуоска утүе суобастаахтык улэлээбитэ. А5абынан таайым Николаев Давыд Спиридонович герой буолуо5ун на5араадатын уордаран ылан хойукка диэри туох да чиэстэьиннэ тиксибэтэ5э. Кэлин елуен а5ыйах ыл иннинэ оройуон салалтатата ититиллэр систиэмэлээх дьиэ биэрбитигэр олорон 92 сааьыгар елбутэ.

А5ам Николаев Степан Спиридонович-Одьоох.

А5ам Николаев Степан Спиридонович ниэмэи кытары сааланан сэриилэспэтэ5э эрээри, улэ фрона диэннэ ынырыллан окуопа хаьыытыгар, естеех урусхаллаабытын челугэр туьэрии улэтигэр сылдыбыта. Отой сэниэтэ –сылбата эстэн кэлбитин ейдуубун. Уерэ5э суох саха кийитэ сирин-дойдутун ааттарын чуолкай билэн кэпсээбэтэ5э. Уйэтин тухары улэ бе5ену улэлээн-улэлээн 82 сааьыгар елбутэ. Урут кулуупка испэктээкил диэн туруорааччылар. Ол са5ана кийи барыта кэриэтэ онно оонньуур эбит. Биьиги да оонньооччубут. А5ам эмиэ актыбыыс бэрдэ этэ. Олонхолуурун, остуоруйалыырын себулээччи. Биир олонхону Дмитриев П.М. сурунан ильдэ сылдыар, архыыпка баар буолуохтаах. кэлин араадьыйа5а истэн ылааччыбыт.

Николаев Степан Спиридонович

И. К. С. 20. Ч. 15. 8/10

Аба5ам –Николаев Давыд Спиридонович.

А5абын кытары бииргэ тереебут элбэх о5оттон ус эрэ буолан хаалбыттар. Мин а5ам Степан Спиридонович, быраата Давыд Спиридонович уонна кыра балтылара (мин бараллаам) Мария Спиридоновна.

Аба5ам Давыд Спиридонович Булуугэ колхоз председателинэнэ улэлээбитэ. Сэриигэ 1942сыллаахха ынырыллан барбыта. Ол са5ана Украинскай фронна Ленинград хайысхатынан артиллерия5а сылдыбыта. Харьков куораты, Одессаны босхолоспут, Румыния5а Одер ерууу туорааьынна сылдыбыт. Ус тегул бааьырбыт, кэлин пехота5а сылдыбыт. Берлиннэ чугааан баран улаханнык бааьыран санбакка сытта5ына киниттэн уонна ессе икки табаарыьыттан уордьаннарын, мэтээллэрин власовецтар уоран ылбыттар. Бу уордьана уоруллубата5а буоллар герой аатын ылара хаалбыта. Кыайыыны Венгрия5а госпитальга сытан керсубут. Дойдутугар 1945 ыл куьунугэр эргиллибитэ.

Кэлин Жиганскайга, Булунна сибээс начальнигынан, Булуугэ милиция5а, Гупчека5а улэлээбитэ.

Аба5ам ыарахан гынан баран туьалаах оло5у олорбута. Биир тереппут уоллаах, ус кыыс о5олору иитийэх ылан улаатыннарбыта. Сиэннэрэ, хос сиэннэрэ Уеьээ –Буллуугэ, Дьокуускайга олороллор. Кэргэнэ Мариялыын олус тапсан , иллээхтик олорбуттара.

Аба5ам Николаев Давыд Спиридонович
дыиэ кэргэнин кытары

Кыра оБолор -колхуос улэьиттэрэ.

Сэрии сылларын оБолоро бары да кэриэтэ колхуоска улэлээбиппит.Оонньуур да кэм ордубат этэ. ДьиэБэр да оБо толорор эбээьинэьэ элбэх буолааччы. Бурдук тардыыта,от-мас сугуутэ,уу баьыыта, ньирэй керуутэ курдук улэ буппэт этэ. Танас-сап да быстар мелтех буолааччы. Сайын атах сыгынньах буолаБын.Атахпыт тонноБуна ынах сааБар уктээн иттэр буоларбыт. Ийэбит улэлээн кэлэн баран тикпит этэрбэьин уьаппат да этибит. Мин оБо сааьым Ураьалаах алааьыгар ааспыта.Орус кытыыта буолан ынах кердуу сылдьан суурэн киирдин да сетуелээн бараБын. ОБо-оБо курдук аралдьыйан да хаалар буоларбыт. Сэрии саБаламмытын кэннэ аьыыр аьылык диэн кэлиэ дуо. Ийэм биьиэхэ сэппэрээтэр уутун иьэрдээри дайааркалыы киирбитэ.Балтым оччоБо кыьыл оБо. Быраатым уерэБэр туйгунун иьин биир курууска хааьы оннугар икки куруусканы биэрэллэрин ол кыра оБобутугар аБалан сиэтэр. ОБуруокка улэлиир дьонно хортуоска суортаммытын куьаБанын буьараллар. Дьэ, ону сиир туьуттан, аччыктаан елумээри кыра оБолор онно улэлии киирбиппит. Дохуот диэн отой кыра буолара. Ол саБана Кытай Бааска диэн кутует киьи кэлэн олохсуйа сылдьыбыта.Ойбон куелугэр оччолорго пиэрмэ баара. Онтон сэппэрээтэр уутун ылан суорат онорон сиэтэр этэ. Сурдээх улэьит, ирдэбиллээх киьи этэ. Ол саБана дьон бары да аьыныгас. Биир дьиэБэ хас да ыал буолан дьуккаахтаан олороБун. Бэйэ- бэйэни ейеьуу, кемелесуьуу баар буолан аччыктаан елбекке баччаБа кэллэхпит, естееБу хоттохпут дии. Сэрии кэмнэригэр уунэьйи да аанньа ууммэт, суеьу да, аьа суоБа бэрт буолан угустук елер этэ. АБылаан елбут тарбыьах этин уматыахтааххыт диэн укаас баара. Ону илдьэн умаппыта буолан баран ойуурга буьаран аБалан сиэтээччилэр.

Кыайыы буолар сылыгар дьыла кытта эрдэ кэлбитэ. Кыайыы буолбутун истэн баран уербуппутуен !

Параад диэн ол иннинэ буолбутун билбэппин. Оччолорго аллараа Хоптолооххо оскуола да, кулууп да дьиэтэ буолар дьиэ баара. Кыайыы параадын ол дьиэттэн саҕалаан Харыйалаах куелугэр тийэ хаампыппыт. Кулуу-уеруу беҕе! Ырыа-тойук буолан ийэрбит быыһыгар ытаааччылар да бааллара. Сэрииттэн кэргэннэрэ, оҕолоро кэлбэтэхтэр ытааллара буолаахтыа.

Ол киэбэтигэр алаады, лэппиэскэ буьаран малааһын буолбута. Дьэ, бу кэннэ уонна ачыктаабат буолуохпут диэн санааттан уеруубут диэн сүрдээх!

Сэри кэмигэр айылҕабыт да тыйыс этэ. Кыайыы буолбутун кэннэ уунуу да елгемсүйөн, олохпут сыыйа-баайа кенен барбыта. Германияттан танас аҕалан түнэтэллэр этэ. Онно биир солко былааччыһаны кыратын иһин балтыбыр кэтэрдибитим, ол киэбэ туеьун кирэн кэбиспит этэ. Саҕата да суох буоллар учугэй баҕайы сонун кэппиппит. Америкаттан сууда диэн бурдук, сахар кэлэр этэ. Араас суортаах бурдук баар буолааччы. Америка бурдуга диэн аһы баҕайы бурдук баар буолара. Ол бурдук куула луен. Ону тэбээн-сууйан танас гыннан кэппиппит. Суруктаах буолааччы, отой барбат, ону кырааскалаан -хайаан киэн ыстаан, дьууппа тиктэн кэтэр этибит. Ол саҕана аһара мааны киһи диэн суох, киһи барыта тэн буолааччы.

Ол умнуллубат Кыайыы кунун кэннэ 65 сыл ааспыт. Бу сылай олох буоллаҕа дии. Кыайыы туьугар олохторун толук уурбут буйуттар тустарынан теье кыалларынан оҕолорго кэпсиэххэ, билиһиннэриэххэ наада. Биьиги кырдыаҕас келуенэ дьоно аҕа дойдуну сэриитин эппитинэн-хааммытын билбит дьон оҕолорбут, сиэннэрбит, хос сиэннэрбит хаан да сэри диэни билбэттэригэр баҕарабыт!